

Úvodník státní tajemnice Mileny Hrdinkové

Číslo 384
14. dubna 2020

V tomto čísle naleznete

- Úvodník státní tajemnice
- Reakce Komise na COVID-19
- Videokonference ministrů obrany
- Videokonference ministrů zodpovědných za agendu výzkumu
- Videokonference ministrů zahraničních věcí
- Video konference ministrů kultury
- Videokonference Euroskupiny
- Rámcové pozice
- Program evropských institucí

Milí čtenáři,

pevně doufám, že jste Velikonoce i přesto, že letos proběhly vzhledem k platným mimořádným opatřením v poněkud zvláštní atmosféře, strávili příjemně a hlavně ve zdraví. Po svátečním víkendu se opět naplno rozběhnou jednání a aktivity související s bojem s COVID-19 a jeho dopady nejen na ekonomiku EU.

Na ministerské úrovni se v tomto týdnu uskuteční videokonferenční jednání ministrů školství, ministrů zdravotnictví, ministrů vnitra a také ministrů zahraničních věcí (ve formátu pro obchod). Hlavním bodem úterní videokonference ministrů školství bude dopad pandemie COVID-19 na vzdělávání, diskutovat se bude zejména o digitálním vzdělávání, kontinuitě hodnocení a možnostech využití prostředků z evropských fondů. Pravidelné jednání ministrů zdravotnictví, které se uskuteční ve středu, bude pokračování diskuze o aktuální situaci a již přijatých opatřeních na úrovni EU i jednotlivých členských států. Ministři zahraničí ve čtvrtek během videokonference projednají dopad pandemie na mezinárodní obchod. Komisař Phil Hogan je bude informovat o výsledcích jednání ministrů obchodu států G20 a o krocích Komise, především schématu vývozních povolení pro ochranné pomůc-

ky. Rovněž ve čtvrtek se pak uskuteční pravidelné jednání ministrů vnitra, kteří mají na programu aktuální situaci z pohledu ochrany vnitřních i vnějších hranic, migrace nebo civilní ochrany.

Pokračovat v projednávání zvláštních opatření na zvládnutí pandemie COVID-19 bude v tomto týdnu také Evropský parlament. Na čtvrtek a pátek svolal jeho předseda David Sassoli a lídři politických skupin mimořádné plenární zasedání. Na jeho programu bude rozprava se zástupci Rady EU a Komise o koordinované reakci EU na pandemii nákazy COVID-19 a její následky.

Ačkoliv nejvíce pozornosti je v rámci reakce EU na pandemii věnováno opatřením na omezení vlastního šíření onemocnění, zajištění dodávek zdravotnického vybavení a podpoře ekonomiky, podniků a pracovních míst, členské státy v posledních týdnech intenzivně spolupracovali na repatriaci občanů EU, kteří uvízli ve třetích zemích. Celkově bylo repatriováno na půl milionu občanů EU a Česká republika při tom patřila mezi vůbec neaktivnější členské státy. Z nejrůznějších států zpět do EU kromě Čechů dopravila také dalších téměř osm set občanů EU/Evropského hospodářského prostoru.

Reakce Komise na COVID-19 > Komise

Komise představila další balíček opatření na boj s krizí COVID-19. Cílem je umožnit členským státům EU lépe bojovat s epidemií a podporovat je všemi nástroji a flexibilitami, které má EU k dispozici. Stále přitom platí, že hlavní díl odpovědnosti za řešení této krize musí s ohledem na evropské právo spočívat na členských státech.

Návrhy se soustředí na podporu v oblasti od nákupu a distribuce zdravotnických potřeb a ochranného vybavení, dále zajištění dodávek potravin a dalších primárních potřeb zejména ohroženým skupinám, až po přímou pomoc pro podnikatele.

Komise představila **flexiblnější pravidla veřejné podpory**, která mohou využít členské státy na podporu domácí ekonomiky. V této oblasti přijala již dva dočasné rámce a současně poskytuje členským státům rychlé konzultace schvalování notifikací jednotlivých ná-

rodních opatření. Drtivá většina členských států se také zapojila do série **společných veřejných zakázek** na zásoby ochranného vybavení, stejně jako vznikla iniciativa jednotného skladovacího systému a monitoringu potřeb jednotlivých zemí. V neposlední řadě otevírá **možnosti finanční podpory** i Evropská centrální banka a skupina Evropské investiční banky.

Minulý týden schválil Evropský parlament a Rada první tzv. **investiční iniciativu pro reakci na koronavirus**. Jde o balíček opatření, jejichž cílem bylo urychleně uvolnit k okamžitému použití přidělené finanční prostředky ze strukturálních fondů EU (ESIF) ve výši až 37 mld. EUR. Tyto peníze jsou nově určeny pro členské státy, které je využijí na podporu zdravotnictví, krátkodobých pracovních schémat na pomoc zaměstnanosti a dostupnost likvidity zejména pro malé podniky, kterým se nedostával provozní kapitál. /Pokr. na s. 2/

Komise představila nový finanční nástroj **SURE**, který má pomoci těm členským státům, které zavádějí programy na udržení zaměstnanosti po dobu krizové situace. Z nástroje by měly čerpat ty státy, kterým v důsledku zavádění těchto opatření na národní úrovni rostou veřejné výdaje. Bude fungovat na bázi makro finanční pomoci s garancí poskytnou rozpočtem EU a členskými státy. Očekává se podpora až do výše 100 mld. EUR. Schémata na udržení zaměstnanosti již zavedlo nejméně 18 členských států, proto se dá očekávat, že o podporu z tohoto nástroje bude velký zájem. Další nový návrh přináší rozšíření flexibility i pro **Fond evropské pomoci nejchudším osobám (FEAD)**, zaměřený na nejchudší osoby v nouzi. Tyto osoby a poskytovatelé pomoci se totiž stávají nejvíce ohroženou skupinou v rámci krize.

Videokonference ministrů obrany > Rada

V pondělí 6. dubna 2020 proběhla neformální videokonference ministrů obrany. Jednání bylo svoláno na základě žádosti Německa a Francie, které byly znepokojeny vlivem pandemie COVID-19 na mise a operace EU. Za Českou republiku se videokonference účastnil ministr obrany Lubomír Metnar.

Videokonference ministrů byla zaměřena na dvě hlavní témata. Jednak na roli ozbrojených sil v podpoře zvládnání současné globální krize a také na dopad pandemie COVID-19 na mise a operace EU. Kromě těchto urgentních záležitostí se účastníci neformálního jednání také věnovali strategickým dopadům pandemie na bezpečnost a obranu EU.

V rámci prvního tématu se ministři obrany navzájem informovali o různých způsobech **podpory civilních složek ze strany ozbrojených sil**, aby lépe zvládaly nynější krizovou situaci. Aktivita, na nichž se evropské armády podílejí, zahrnují především logistickou a zdravotnickou podporu včetně přepravy, evakuace či stavbu polních nemocnic. V některých zemích také vojáci úzce spolupracují s policejními složkami.

V úvodu druhého tématu Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borrell zdůraznil, že i v době pandemie COVID-19 je potřeba za-

rozšířenou podporu slibují nová opatření i v zemědělském a rybářském sektoru, zejména pro zajištění dodávek potravin. Na přímou pomoc v boji s epidemií navrhuje Komise využít celkem 3 mld eur z rozpočtu na rok 2020.

Celkem 2,7 mld. eur bude vloženo do „**Nástroje pro podporu v případě nouze**“ a 300 mil. eur bude přiděleno do programu **RescEU** na pořízení společných zásob ochranných prostředků.

Mezi bezprecedentní nové flexibility se řadí možnost přesunu prostředků mezi fondy a mezi regiony, stejně jako zrušení národního kofinancování a rozvolnění tematické koncentrace. Stejně tak dojde ke snížení administrativní zátěže. /P. Hradecký/

chovat přítomnost EU v zahraničí prostřednictvím **misí a operací**. Zároveň je ale třeba pečlivě dbát na zdraví a bezpečnost unijního personálu, abychom i nadále mohli podporovat stabilitu ve všech regionech. Mimořádně důležitá v tomto ohledu bude koordinace s partnery, zejména NATO a OSN a třetími zeměmi. Všechny členské státy v následné diskusi pokračování misí a operací EU podpořili, přičemž zároveň přiznaly, že některá omezení aktivit (především výcvikových) budou v zájmu ochrany unijního personálu nezbytná.

Ministři během jednání rovněž souhlasili s tím, aby se příslušné instituce EU zaměřily na širší strategické důsledky pandemie COVID-10 pro bezpečnost a obranu EU. Měly by se snažit vzít si z nynější krize ponaučení a unijní politiky a iniciativy v této oblasti přizpůsobit tak, aby ještě více vylepšily naši odolnost a solidaritu.

V závěru jednání Vysoký představitel J. Borrell navrhl ustavení týmu v rámci Evropské služby pro vnější činnost či v rámci Vojenského štábu EU, jejímž úkolem by bylo sdílení informací a příkladů dobré praxe ve věci zapojení ozbrojených sil do řešení krize vyvolané epidemií COVID-19. Většina ministrů tento návrh přivítala, dále bude rozpracován na úrovni Politického a bezpečnostního výboru. /L. Hadrava/

Videokonference ministrů zodpovědných za agendu výzkumu > Rada

Dne 7. dubna 2020 se uskutečnila neformální videokonference ministrů zodpovědných za agendu výzkumu k výzkumným a inovačním aktivitám v boji s COVID-19. Tomuto jednání předsedala chorvatská ministryně pro vědu a vzdělávání Blaženka Divjaková, Komise byla zastoupena Marijí Gabrielovou, komisařkou pro inovace, výzkum, vzdělání, kulturu a mládež. ČR na jednání zastupoval Pavel Doležek, náměstek pro řízení sekce vysokého školství, vědy a výzkumu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Hlavním bodem jednání bylo diskutovat o opatřeních, které je nutné přijmout s ohledem na současnou celosvětovou krizi způsobenou COVID-19. Ministři se zabývali krátkodobými, střednědobými i dlouhodobými opatřeními, jež bude nutné realizovat v delším časovém horizontu. Ústředním dokumentem jednání byl **Akční plán „ERAvsCorona“**, který Komise vytvořila na základě pozic jednotlivých členských zemí. Tento Akční plán demonstruje 10 prioritních aktivit ve výzkumu a inovacích, jež mohou být přijaty v poměrně krátké časové lhůtě.

V následné diskusi všechny země EU plně podpořily Akční plán, který představuje důležitý soubor krátkodobých opatření v boji s COVID-19. Během debaty zaznělo, že zásadní prioritou by měl nyní být vývoj vakcíny. EU by zde měla spolupracovat s dalšími organizacemi jako je Světová zdravotnická organizace. Většina členských států také vyzdvihla nutnost sdílení dat a výsledků výzkumu v souladu s principy otevřené vědy. V tomto ohledu hrají klíčovou roli především evropské výzkumné infrastruktury a evropský cloud pro otevřenou vědu (EOSC).

Pokud jde o **střednědobá a dlouhodobá opatření**, členské země se shodly, že se Unie po skončení pandemie nesmí navrátit k běžné praxi. Je naopak třeba se lépe připravit na potenciální příchod další pandemie, výzkum by se měl proto věnovat i posílení odolnosti populace a prevenci. Větší koordinace by měla probíhat i při financování výzkumných aktivit, přičemž důležitou roli zde hraje například Evropská investiční banka i strukturální fondy. Mnoho zemí volalo po větší flexibilitě pravidel pro využívání veřejných fondů či veřejných zakázek. /V. Smolková/

Videokonference ministrů zahraničních věcí > Rada

Dne 8. dubna proběhlo formou videokonference neformální zasedání Rady pro zahraniční záležitosti EU ve formátu ministrů pro rozvoj. Spolu s Komisí a členskými státy se jej zúčastnili také zástupci výborů Evropského parlamentu a evropských finančních institucí (Evropské investiční banky a Evropské banky pro obnovu a rozvoj). Českou delegaci vedl účastník ministr zahraničních věcí Tomáš Petříček.

Rada projednala zejména **společnou reakci EU ve třetích zemích** na krizi způsobenou epidemií koronaviru a onemocněním COVID-19 v humanitární a rozvojové oblasti. Diskuse vycházela ze sdělení ke globální reakci EU na COVID-19, které Komise vydala v den konání zasedání Rady. Komise v něm představila přístup „Tým Evropa“, který je založen na kombinaci zdrojů EU, jejích členských států a finančních institucí, zejména Evropské investiční banky a Evropské banky pro obnovu a rozvoj. Na tomto přístupu je založen model balíku Týmu Evropa, tj. vytvoření koherentních finančních balíčků pro každou partnerskou zemi. Komise rovněž zdůraznila vůdčí roli EU v multilaterální odezvě na krizi koordinované OSN.

Ministři jednomyslně vyjádřili rámcovou podporu přístupu Tým Evropa, jakožto společného a viditelného příspěvku evropských institucí a členských zemí na okamžité i dlouhodobější dopady pandemie COVID-19 v rozvojovém světě. Dále zdůraznili potřebu koordinace a vizibility EU v multilaterální oblasti i v cílových zemích, včetně propojování humanitárních, stabilizačních a rozvojových aktivit (tzv. trojitý nexus) a zapojování soukromého a neziskového sektoru. Zdůraznili také potřebu efektivní komunikace uvnitř EU a v jednotlivých členských zemích o významu vnějšího působení. V jednotlivých vystoupeních byl kladen důraz také na zohledňování dobré správy, demokracie, lidských práv, genderové rovnosti a klimatu. Často rezonovala také nutnost koherence s obchodními a investičními politikami.

Na plnění těchto rozvojových závazků bude Komise hledat prostředky cestou realokace již přidělených prostředků a zároveň aktivizuje dostupnost více než 15,6 miliard eur z existujících zdrojů pro vnější činnost. Členské státy se zavázaly přispět dohromady téměř 5 mld. eur. Rovněž ČR chystá komplexní humanitárně-rozvojovou odezvu komplexně s přístupem EU v řádu 100 mil. Kč. /K.Šimová/

Videokonference ministrů kultury > Rada

Dne 8. dubna se uskutečnila první neformální videokonference ministrů kultury k dopadům COVID na kulturní a kreativní sektor. ČR zastupoval na jednání ministr kultury Lubomír Zaorálek.

V úvodu jednání vystoupili místopředsedkyně Komise Věra Jourová, komisař Thierry Breton a komisařka Mariya Gabrielová. Věra Jourová zdůraznila důležitost kulturního a kreativního sektoru svém vystoupení a upozornila na **dopady současné krize na média**, kde se odhadují až 80% ztráty příjmů z reklam. Také uvedla, že nezávislá média a kvalitní žurnalistika je v tomto momentu klíčová. Komisař T. Breton se ve svém vystoupení zaměřil na ekonomické dopady krize a opatření Komise na úpravu pravidel státní podpory. Komisařka M. Gabrielová uvedla příklady podpory ze strany Komise a navrhla otevřít posílit komunikaci mezi členskými státy, podobně jako tomu bude v oblasti vzdělávání a zároveň by také na omezenou dobu ráda spustila druhou platformu, do které by se mohli zapojit přímo zástupci kulturního a kreativního sektoru.

V následném diskuzi ministři především informovali o **opatřeních přijatých na národní úrovni**, hovořili o nej-

totě, které kulturní a kreativní průmysl čelí, a zdůraznily význam kultury jako spojujícího prvku mezi jednotlivci i celými národy. Ministři ve svých vystoupeních také velmi ocenili opatření přijatá Komisí, která z jejich pohledu významně doplňují aktivity na národní úrovni a vyzvali Komisi k maximálně možné flexibilitě v rámci stávajícího programu Kreativní Evropa, aby bylo možné nevyužité prostředky zacílit tam, kde jsou nejvíce potřeba.

Ministři se také shodli, že **kvalitní a nezávislá žurnalistika**, která poskytuje důvěryhodné informace, je zcela zásadní, především v dnešní mimořádné době, která s sebou přináší množství falešných zpráv, dezinformací a konspiračních teorií. V tomto ohledu je nutné nadále podporovat kritické myšlení a mediální gramotnost občanů.

Všichni ministři také ocenili příležitost pro výměnu názorů a informací o aktivitách na národní úrovni. Přestože neexistuje jeden model, který lze aplikovat na všechny členské státy, tak je třeba mít na úrovni EU koordinovaný přístup a mix opatření a nástrojů pro řešení obdobných krizí. Dále je nezbytné celkově zlepšit odolnost kulturních a kreativních odvětví vůči obdobným situacím. /J. Matera/

Videokonference Euroskupiny v rozšířeném formátu > Rada

Po intenzivním a zatím nejdelším jednání v historii Euroskupiny v dnech 7. a 9. dubna se ministři financí všech členských zemí dohodli na **záchranném balíčku o hodnotě 500 miliard eur**, který by představil opatření na záchranu ekonomiky EU. Nejdůležitějším bodem kompromisu o zapojení Evropského stabilizačního mechanismu do záchranu pandemií zasažené ekonomiky. Ministři také umožní zapojení Evropské investiční banky do záchranu, a to prostřednictvím panevropského garančního fondu. Ministři se taktéž dohodli na **stomiliardovém nástroji SURE**, který má pomoci členským zemím s náklady spojenými s nezaměstnaností.

Zatímco pomoc ze strany Evropské investiční banky a nástroje SURE je určena pro všech 27 členských států EU, peníze z Evropského stabilizačního mechanismu budou dostupné jen pro země eurozóny. Přijaté závěry zmiňují i nový společný Fond obnovy, který má podpořit hospodářskou obnovu.

Odsouhlasená pomoc se opírá především o tři následující pilíře. U Evropského stabilizačního mechanismu se ministři dohodli na tom, že státy eurozóny si mohou požádat o **zvýhodněné půjčky** do výše dvou procent jejich HDP. Jedinou podmínkou je, že z nich mohou pokrýt jenom výdaje, které se „přímo nebo nepřímo“

/Pokračování na s. 4/

týkají zdravotních systémů, léčby a prevence. Na ostatní účely, například pomoci firmám, se na půjčky budou vztahovat přísné podmínky. Evropský stabilizační mechanismus ze své úvěrové kapacity o velikosti 410 miliard eur celkově uvolní 240 miliard eur.

Zapojení **paneurospkého garančního fondu** Evropské investiční banky umožní poskytnout výhodné půjčky v celkové hodnotě 200 mld. eur malým a také středním podnikům ve finanční tísní. To by mělo vést i k vyrovnání rozdílů v úrovni finanční pomoci, kterou v čase krize vlády poskytují podnikatelskému sektoru.

Třetím pilířem je dočasné schéma stabilizačního nástroje **SURE**, který Komise představila minulý týden. Státům poskytne úvěry až do výše 100 miliard eur na dotování nákladů ohrožených pracovních míst – tzv. kurzarbeit.

Mezi ministry nepanovala shoda na základních parametrech **fondu obnovy**. Zatímco země jižního křídla usilovaly o to, aby náklady na oživení ekonomik byly sdílené prostřednictvím vydání společných dluhopisů, země severu včetně ČR tento návrh zablokovaly.

/M. Ondičová/

Rámcové pozice schválené v 15. týdnu > Informace

Rámcová pozice k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o změně nařízení č. 223/2014 **týkající se zavedení speciálních opatření kvůli krizi způsobené COVID-19** (Fond evropské pomoci nejchudším osobám) (vypracovalo Ministerstvo práce a sociálních věcí).

Rámcová pozice k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o **Evropském roku železnice (2021)** (vypracovalo Ministerstvo dopravy).

Rámcová pozice k doporučení pro rozhodnutí Rady, kterým se Komise **zmocňuje k zahájení jednání o komplexní dohodě o letecké dopravě mezi EU a jejími členskými státy a ASEAN**, pokud jde o záležitosti spadající do výlučné pravomoci Unie (vypracovalo Ministerstvo dopravy).

Program evropských institucí, 14. až 21. dubna > Informace

Videokonference ministrů školství, 14. dubna

Ministři školství budou prostřednictvím videokonference jednat o dopadu pandemie COVID-19 na vzdělávání.

Videokonference ministrů zdravotnictví, 15. dubna

Ministři budou diskutovat současnou situaci pandemie COVID-19 a opatření v členských státech s cílem najít koordinovaný přístup.

Videokonference ministrů pro zahraniční věci, 16. dubna

Ministři budou diskutovat možná opatření EU pro posílení udržitelnosti ekonomik a zmírnění negativních socioekonomických dopadů krize.

Videokonference ministrů pro obchod, 16. dubna

Na základě prezentace Komise si ministři vymění názory k hospodářským dopadům COVID-19 a potřebné společné reakce. Předsednictví představí aktuální stav

a následné pracovní plány týkající se legislativních návrhů nedávno předložených balíků sociálně-ekonomických opatření na boj s krizí.

Plenární zasedání Evropského parlamentu, 16. dubna

Hlavním bodem jednání plena je prohlášení Komise a Rady o koordinované akci EU v boji s pandemií COVID-19 a jejími důsledky. Plénum i schůze výborů budou organizovány distančně s možností hlasování prostřednictvím písemné procedury.

Videokonference ministrů pro sport, 21. dubna

Pandemie COVID – 19 má obrovský dopad na oblast sportu, a to jak finanční, tak i na přípravu profesionálních sportovců. Prakticky všechny velké sportovní akce byly odloženy, nebo zrušeny, a to včetně Letních olympijských her v Tokiu, což způsobuje obrovské finanční ztráty příjmů pro tento sektor z televizních práv, prodeje vstupenek apod.

Týden v Evropské unii

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR

Číslo 384, týden od 6. do 12. dubna 2020 * Šířeno výhradně v elektronické podobě * Přípravují pracovníci Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR * Editor: David Březina* Kontakt: newsletter@vlada.cz